

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 11. junija 2015*

„Predhodno odločanje — Elektronska komunikacijska omrežja in storitve — Direktiva 2002/22/ES — Členi 4, 9, 13 in 32 — Obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve in socialne obveznosti — Zagotavljanje dostopa na fiksni lokaciji in zagotavljanje telefonskih storitev — Dostopnost tarif — Posebne tarifne opcije — Financiranje obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve — Dodatne obvezne storitve — Storitve mobilnih komunikacij in/ali dostop do interneta“

V zadevi C-1/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Grondwettelijk Hof (Belgija) z odločbo z dne 19. decembra 2013, ki je prispela na Sodišče 2. januarja 2014, v postopku

Base Company NV, nekdanja KPN Group Belgium NV,

Mobistar NV

proti

Ministerraad,

ob udeležbi

Belgacom NV,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Ó Caoimh, sodnik, C. Toader, sodnica, E. Jarašiūnas (poročevalec) in C. G. Fernlund, sodnika,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. novembra 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Base Company NV in Mobistar NV T. De Cordier in E. Taelman, odvetnika,

— za belgijsko vlado J. Van Holm in M. Jacobs, agentki, skupaj s S. Depréjem in D. Schrijversom, odvetnikoma,

* Jezik postopka: nizozemščina.

- za Evropski parlament R. van de Westelaken in J. Rodrigues, agenta,
- za Svet Evropske unije I. Šulce, K. Michoel in J. Herrmann, agenti,
- za Evropsko komisijo L. Nicolae, G. Braun, F. Wilman in P.-J. Loewenthal, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 29. januarja 2015

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 9 in 32 Direktive 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 367), v različici po spremembi z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 (UL L 337, str. 11, v nadaljevanju: Direktiva o univerzalnih storitvah), in na veljavnost Direktive o univerzalnih storitvah v zvezi z načelom enakosti, kot je določeno v členu 20 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama Base Company NV (v nadaljevanju: Base Company) in Mobistar NV (v nadaljevanju: Mobistar) na eni strani ter Ministerraad (svet ministrov) na drugi strani zaradi tožbe za ugotovitev ničnosti določb nacionalnega prava, na podlagi katerih morajo operaterji, ki potrošnikom ponujajo storitve mobilnih komunikacij in/ali dostop do interneta, prispevati k financiranju neto stroškov teh storitev.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 4, 8, 25 in 46 Direktive o univerzalnih storitvah je navedeno:
  - „(4) Zagotavljanje univerzalne storitve (to pomeni zagotavljanje opredeljenega minimalnega nabora storitev za vse končne uporabnike po dostopni ceni) lahko vključuje zagotavljanje nekaterih storitev za nekatere končne uporabnike po cenah, ki odstopajo od tistih, ki izhajajo iz normalnih tržnih pogojev. [...]
  - [...]
  - (8) Temeljna zahteva univerzalne storitve je zagotoviti uporabnikom na njihovo zahtevo priključek na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji po dostopni ceni. [...]
  - [...]
  - (25) [...] Državam članicam ni dovoljeno akterjem na trgu naložiti finančnih prispevkov za ukrepe, ki niso del obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve. Posamezne države članice se lahko prosto odločijo, ali bodo uvedle posebne ukrepe (zunaj okvira obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve) in jih financirale v skladu s pravom Skupnosti, vendar ne s prispevki akterjev na trgu.
  - [...]

(46) Kadar država članica želi zagotoviti opravljanje drugih posebnih storitev na svojem celotnem nacionalnem ozemlju, naj se take obveznosti izvajajo na stroškovno učinkoviti podlagi in zunaj okvira obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve. [...]"

4 Člen 1(2) te direktive določa:

„V tej direktivi so določene pravice končnih uporabnikov in ustrezne obveznosti podjetij pri zagotavljanju javno dostopnih elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev. V zvezi z zagotavljanjem univerzalne storitve v okolju odprtih in konkurenčnih trgov ta direktiva opredeljuje minimalni nabor storitev določene kakovosti, do katerih imajo z vidika specifičnih nacionalnih pogojev vsi končni uporabniki dostop po dostopni ceni, ne da bi se s tem izkrivljala konkurenca. V tej direktivi so določene tudi obveznosti glede zagotavljanja nekaterih obveznih storitev.“

5 V poglavju II te direktive, naslovljenem „Obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve vključno s socialnimi obveznostmi“, so člani od 3 do 9, ki se nanašajo na razpoložljivost univerzalne storitve (člen 3), zagotavljanje dostopa na fiksni lokaciji (člen 4), imeniške storitve in imenike (člen 5), javne plačilne telefone (člen 6), posebne ukrepe za uporabnike invalide (člen 7), podrobnosti v zvezi s posebnostmi podjetij, ki so jim naložene obveznosti univerzalne storitve (člen 8), in možnost zahtevati, da določena podjetja zagotovijo potrošnikom tarifne opcije ali posebne pakete, ki se razlikujejo od tistih, ki so zagotovljeni pod normalnimi tržnimi pogoji, zlasti, da se tudi osebam z nižjimi prihodki ali posebnimi socialnimi potrebami zagotovita dostop do omrežja iz poglavja II iste direktive (člen 9).

6 Člen 3(1) Direktive o univerzalnih storitvah, naslovljen „Razpoložljivost univerzalne storitve“, določa:

„Države članice zagotovijo, da so storitve iz tega poglavja na voljo z določeno kakovostjo vsem končnim uporabnikom na njihovem ozemlju, ne glede na zemljepisno lokacijo in ob upoštevanju posebnih nacionalnih pogojev po dostopni ceni.“

7 Člen 4 te direktive, naslovljen „Zagotavljanje dostopa na fiksni lokaciji in zagotavljanje telefonskih storitev“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da vsaj eno podjetje izpolnjuje vse razumne zahteve za priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji.

2. Zagotovljena priključitev mora podpirati govorne, faksimilne in podatkovne komunikacije z dovolj velikimi podatkovnimi hitrostmi, da omogočajo funkcionalen dostop do interneta, pri čemer se upoštevajo prevladujoče tehnologije, ki jih uporablja večina naročnikov, in tehnična izvedljivost.

3. Države članice zagotovijo, da vsaj eno podjetje izpolnjuje vse smiselne zahteve za zagotavljanje telefonske storitve, javnosti dostopne prek omrežne priključitve iz odstavka 1, ki omogoča odpravljanje in sprejemanje nacionalnih in mednarodnih klicev.“

8 Člen 9, od (1) do (3), te direktive, naslovljen „Dostopnost tarif“, določa:

„1. Nacionalni regulativni organi spremljajo razvoj in višino maloprodajnih tarif storitev, ki so v členih 4 do 7 opredeljene kot storitve v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve in jih bodisi zagotavljajo določena podjetja ali pa so na voljo na trgu, če v zvezi s temi storitvami ni določenih podjetij, zlasti v zvezi s porabniškimi cenami in prihodki v državi.

2. Države članice lahko ob upoštevanju nacionalnih pogojev zahtevajo, da določena podjetja zagotovijo potrošnikom tarifne opcije ali pakete, ki se razlikujejo od tistih, ki so zagotovljeni pod normalnimi tržnimi pogoji, zlasti, da se tudi osebam z nižjimi prihodki ali posebnimi socialnimi potrebami

zagotovita dostop do omrežja iz člena 4(1) ali uporaba storitev, ki so v členu 4(3) ter členih 5, 6 in 7 opredeljene kot storitve v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve in jih zagotavljajo določena podjetja.

3. Države članice lahko zunaj okvira predpisov za določena podjetja o zagotavljanju posebnih tarifnih opcij ali o upoštevanju zamejitve cen ali geografske porazdelitve ali drugih podobnih shem zagotovijo podporo potrošnikom z nizkimi prihodki ali posebnimi socialnimi potrebami.“

9 Člen 12 iste direktive določa podrobnosti v zvezi z obračunom neto stroškov za obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, ki jih morajo izračunati nacionalni regulativni organi, če menijo, da lahko zagotavljanje univerzalne storitve pomeni neupravičeno breme za podjetja, določena za njeno zagotavljanje.

10 Člen 13(1) Direktive o univerzalnih storitvah, naslovljen „Financiranje obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve“, določa:

„Kadar nacionalni regulativni organi na podlagi izračuna neto stroškov iz člena 12 ugotovijo, da je podjetje neupravičeno obremenjeno, države članice na zahtevo določenega podjetja odločijo:

[...]

(b) da bodo razdelile neto stroške obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve med ponudnike elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev.“

11 Člen 32 te direktive, naslovljen „Dodatne obvezne storitve“, določa:

„Države članice se lahko odločijo, da poleg storitev v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, opredeljenih v Poglavju II, dajo na svojem ozemlju javnosti na voljo še dodatne storitve, vendar se v takih primerih ne odredi nikakršen kompenzacijski mehanizem, ki bi vključeval določena podjetja.“

12 V skladu s členom 2(j) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 349), kot je bila spremenjena z Direktivo 2009/140/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 (UL L 337, str. 37, v nadaljevanju: okvirna direktiva), pomeni:

„Univerzalna storitev‘ [...] minimalni nabor storitev določene kakovosti, opredeljen v Direktivi [...] o univerzalni storitvi [...], ki je dostopen vsem uporabnikom ne glede na njihovo zemljepisno lego in, z vidika specifičnih nacionalnih pogojev, po dostopni ceni“.

Belgijsko pravo

13 Člen 74 zakona z dne 13. junija 2005 o elektronskih komunikacijah (*Belgisch Staatsblad* z dne 20. junija 2005, str. 28070, v nadaljevanju: zakon z dne 13. junija 2005), kot je bil spremenjen s členom 50 zakona z dne 10. julija 2012 o nekaterih določbah s področja elektronskih komunikacij (*Belgisch Staatsblad* z dne 25. julija 2012, str. 40969, v nadaljevanju: zakon z dne 10. julija 2012), določa:

„1. Socialna komponenta univerzalne storitve pomeni, da operaterji iz odstavkov 2 in 3, ki potrošnikom zagotavljajo javno storitev elektronskih telekomunikacij, določenim kategorijam upravičencev ponudijo posebne tarifne pogoje.“

[...]

2. Vsak operater, ki ponuja javno storitev elektronskih komunikacij in katerega promet, povezan z javnimi storitvami elektronskih komunikacij, presega 50 milijonov EUR, zagotavlja socialno komponento univerzalne storitve iz odstavka 1.

[...]

3. Vsak operater, ki ponuja javno storitev elektronskih komunikacij in katerega promet, povezan z javnimi storitvami elektronskih komunikacij, ne presega 50 milijonov EUR ter ki je inštitutu [belgijski inštitut za poštne in telekomunikacijske storitve; v nadaljevanju: inštitut] sporočil svoj namen, da bo po fiksnem prizemnem ali mobilnem omrežju ali po obeh zagotavljal socialno komponento univerzalne storitve iz odstavka 1, mora to komponento zagotavljati pet let.

[...]“

¹⁴ Člen 74/1 zakona z dne 13. junija 2005, ki je bil v navedeni zakon dodan s členom 51 zakona z dne 10. julija 2012, določa:

„1. Če inštitut meni, da lahko zagotavljanje socialne komponente za nekega ponudnika pomeni neupravičeno breme, vsakega operaterja, ki ponuja socialne tarife, pozove, naj predloži podatke iz odstavka 2 in izračuna neto stroške.

2. Operaterji, ki zagotavljajo socialne tarife, inštitutu v skladu z izvedbenimi predpisi, sprejetimi na podlagi člena 137(2), najpozneje do 1. avgusta koledarskega leta po zadevnem letu sporočijo indeksirani znesek predvidenih stroškov za zadevno leto, izračunan na podlagi metode, določene v prilogi.

[...]

3. Inštitut za vsakega zadevnega ponudnika ugotovi obstoj neupravičenega bremena, če se izkaže, da je zagotavljanje socialne komponente univerzalne storitve pretirano glede na njegovo zmožnost, da jo zagotavlja, pri čemer se upošteva skupek njemu lastnih značilnosti, zlasti raven opreme, gospodarski in finančni položaj in delež na trgu elektronskih komunikacijskih storitev, dostopnih javnosti.

4. Ustanovi se sklad za univerzalno storitev na področju socialnih tarif, namenjen izplačilu nadomestil ponudnikom socialnih tarif, za katere zagotavljanje socialne komponente univerzalne storitve pomeni neupravičeno breme in ki so v ta namen vložili zahtevo pri inštitutu. Znesek nadomestila ustreza neto stroškom, ki jih ima operater, za katerega zagotavljanje socialne komponente univerzalne storitve pomeni neupravičeno breme. Sklad je pravna oseba, upravlja pa ga inštitut.

Sredstva v sklad prispevajo operaterji, ki zagotavljajo socialno komponento univerzalne storitve.

Prispevki se določijo sorazmerno glede na velikost prometa v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi storitvami, dostopnimi javnosti.

Upoštevena velikost prometa je velikost prometa pred obračunom davka, ki je bil ustvarjen z zagotavljanjem elektronskih komunikacijskih storitev, dostopnih javnosti, na nacionalnem ozemlju v skladu s členom 95(2).

V stroških upravljanja sklada so zajeti vsi stroški, povezani z njegovim delovanjem, vključno s stroški, nujno potrebnimi za opredelitev modela stroškov, ki temelji na učinkovitem teoretičnem operaterju glede na vrsto komunikacijskega omrežja, po katerem se zagotavlja socialna komponenta univerzalne storitve. S kraljevo uredbo, ki jo sprejme svet ministrov, se določi najvišji znesek stroškov za upravljanje sklada.

Operaterji iz odstavka 2 prispevajo k stroškom upravljanja sklada sorazmerno glede na velikost prometa, kot je določeno v odstavku 3.

5. S kraljevo uredbo, ki jo sprejme svet ministrov, se po pridobitvi predhodnega mnenja [inštituta] sprejmejo izvedbeni predpisi v zvezi z delovanjem tega mehanizma.“

- 15 Na podlagi člena 146, drugi odstavek, zakona z dne 10. julija 2012 člen 51 zakona z dne 13. junija 2005 „začne veljati 30. junija 2005“.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 16 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je belgijski zakonodajalec zlasti po sodbah Komisija/Belgija (C-222/08, EU:C:2010:583) ter Base in drugi (C-389/08, EU:C:2010:584) sprejel zakon z dne 10. julija 2012 za spremembo mehanizma za financiranje zagotavljanja univerzalne storitve, zlasti glede socialnih tarif iz zakona z dne 25. aprila 2007 o nekaterih določbah (IV) (*Belgisch Staatsblad* z dne 8. maja 2007, str. 25103), s katerim je bil spremenjen in s katerim je bila podana razlaga glede zakona z dne 13. junija 2005.
- 17 Družbi Base Company in Mobistar, operaterja, ki v Belgiji zagotavljata elektronske komunikacijske storitve, sta 28. januarja 2013 pri predložitvenem sodišču vložila tožbo za ugotovitev ničnosti členov 50, 51 in 146 zakona z dne 10. julija 2012, ki določa mehanizem sektorskega financiranja, ki operaterjem, katerih promet dosega ali presega pragove, določene s tem zakonom, nalaga prispevek v višini neto stroškov zagotavljanja komunikacijskih storitev in/ali dostopa do interneta kot „sestavnih delov socialne komponente univerzalne storitve“, ki v smislu tega zakona zajema zagotavljanje posebnih pogojev nekaterim kategorijam upravičencev.
- 18 Družbi Base Company in Mobistar v utemeljitev tožbe zlasti navajata, da te določbe niso niti v skladu s členoma 10 in 11 v povezavi s členoma 170 in 172 ustave niti v skladu s členoma 9 in 32 Direktive o univerzalnih storitvah.
- 19 Družbi Base Company in Mobistar menita, da je obveznost prispevanja k financiranju neto stroškov teh storitev, ki izhaja iz zagotavljanja komunikacijskih storitev in/ali dostopa do interneta, ki jo imata od spremembe na podlagi zakona z dne 10. julija 2012, v nasprotju s pravom Unije. Menita, da sta deležni diskriminatorne obravnave glede na davčne zavezance, ki ne plačujejo prispevkov na podlagi nacionalnih določb, ki so v nasprotju s predpisi Unije.
- 20 Predložitveno sodišče navaja, da je bil s členom 74/1 zakona z dne 13. junija 2005, ki je bil vstavljen s členom 51 zakona z dne 10. julija 2012, uveden „sklad za univerzalno storitev na področju socialnih tarif“, namenjen izplačilu nadomestil ponudnikom socialnih tarif, za katere zagotavljanje socialne komponente univerzalne storitve pomeni neupravičeno breme. Ta sklad se črpa s strani operaterjev, ki zagotavljajo to socialno komponento, in s strani ponudnikov elektronskih komunikacijskih storitev in/ali dostopa do interneta. Navedeno sodišče navaja, da je belgijski zakonodajalec z uvedbo tega mehanizma financiranja uporabil možnost, določeno v členu 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah.

- 21 Predložitveno sodišče se sprašuje o skladnosti določb zakona z dne 10. julija 2012 z Direktivo o univerzalnih storitvah, saj se zdi, da iz nje, zlasti pa iz njenega člena 9, izhaja, da so „govorne, faksimilne in podatkovne komunikacije z dovolj velikimi podatkovnimi hitrostmi, [...] [ki] omogočajo funkcionalen dostop do interneta“, navedene v členu 4(2) te direktive, izključene iz socialne komponente univerzalne storitve. Navedeno sodišče navaja, da člen 32 iste direktive določa, da se države članice lahko odločijo, da poleg storitev v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve dajo na svojem ozemlju javnosti na voljo še dodatne storitve, poleg storitev v okviru obveznosti univerzalne storitve, vendar v takih primerih ni mogoče naložiti nikakršnega kompenzacijskega mehanizma, ki bi zajemal udeležbo operaterjev.
- 22 Predložitveno sodišče poleg tega navaja, da je Ministerraad v okviru postopka, v katerem odloča, opozoril na to, da so bile vse univerzalne storitve, uvedene z zakonom z dne 10. julija 2012, zasnovane ob upoštevanju, da člen 9(3) Direktive o univerzalnih storitvah omogoča, da se zagotovi podpora potrošnikom z drugimi storitvami, kot so tiste, navedene v členih od 4 do 7 te direktive, vključno s storitvami mobilne komunikacijske storitve in/ali dostopa do interneta.
- 23 Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče) je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je Direktivo o univerzalni storitvi – zlasti njena člena 9 in 32 – treba razlagati tako, da se lahko socialna tarifa za univerzalne storitve kakor tudi kompenzacijski mehanizem, predviden v členu 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah, uporabljata ne le za elektronsko komunikacijo prek telefonskega priključka na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji, temveč tudi za elektronsko komunikacijo prek mobilnih komunikacijskih storitev in/ali dostopa do interneta v okviru naročniškega razmerja?
  2. Ali je člen 9(3) Direktive o univerzalnih storitvah treba razlagati tako, da državam članicam omogoča, da univerzalni storitvi dodajo posebne tarifne opcije za druge storitve kot tiste, ki so opisane v členu 9(2) Direktive o univerzalnih storitvah?
  3. Če je odgovor na prvo in drugo vprašanje nikalen: ali so zadevne določbe Direktive o univerzalnih storitvah v skladu z načelom enakosti, kot je med drugim zapisano v členu 20 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

- 24 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo o univerzalnih storitvah razlagati tako, da se posebne tarife in mehanizem za financiranje, določeni v členih 9 in 13(1)(b) te direktive, uporabijo za mobilne komunikacijske storitve in/ali dostop do interneta.
- 25 Navesti je treba, da je v skladu s členom 1(2) Direktive o univerzalnih storitvah njen predmet, kot določa člen 2(j) okvirne direktive, opredeliti minimalni nabor storitev določene kakovosti, ki je dostopen vsem končnim uporabnikom po dostopni ceni, ob upoštevanju specifičnih nacionalnih pogojev, brez izkrivljanja konkurence. Ta minimalni nabor univerzalnih storitev je opredeljen v poglavju II Direktive o univerzalnih storitvah.
- 26 V skladu s členom 3(1) Direktive o univerzalnih storitvah države članice zagotovijo, da so storitve iz njenega poglavja II na voljo z določeno kakovostjo vsem končnim uporabnikom na njihovem ozemlju, ne glede na zemljepisno lokacijo in, ob upoštevanju posebnih nacionalnih pogojev, po dostopni ceni.

- 27 Kot je navedeno v uvodni izjavi 4 te direktive, lahko zagotavljanje univerzalne storitve vključuje zagotavljanje nekaterih storitev za nekatere končne uporabnike po cenah, ki odstopajo od tistih, ki izhajajo iz normalnih tržnih pogojev.
- 28 V skladu s členom 9(1) in (2) te direktive države članice lahko zahtevajo, da podjetja, določena za zagotavljanje univerzalne storitve, zagotovijo potrošnikom tarifne opcije ali pakete, ki se razlikujejo od tistih, ki so zagotovljeni pod normalnimi tržnimi pogoji, zlasti da se tudi oseb z nižjimi prihodki ali posebnimi socialnimi potrebami ne prikrajša za dostop do minimalnega nabora univerzalne storitve, ki je določen v členih od 4 do 7 iste direktive.
- 29 Iz člena 9(3) Direktive o univerzalnih storitvah izhaja, da lahko države članice – poleg morebitnih določb, da morajo podjetja, ki so določena za zagotavljanje univerzalne storitve, uporabiti posebne tarifne opcije ali upoštevati zamejitve cen ali geografske porazdelitve ali druge podobne sheme – zagotovijo podporo potrošnikom z nizkimi prihodki ali posebnimi socialnimi potrebami.
- 30 Člen 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah določa, da kadar nacionalni regulativni organi na podlagi izračuna neto stroškov iz člena 12 ugotovijo, da je podjetje, določeno za zagotavljanje obveznosti univerzalne storitve, kot so navedene v členih od 3 do 10 navedene direktive, neupravičeno obremenjeno, države članice na zahtevo enega od teh podjetij odločijo, da bodo razdelile neto stroške obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve med ponudnike elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev.
- 31 Iz vseh teh določb je razvidno, da se posebne tarife in mehanizmi za financiranje, določeni v členih 9 in 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah, uporabijo za univerzalne storitve, navedene v poglavju II te direktive.
- 32 V teh okoliščinah je treba preveriti, ali so mobilne komunikacijske storitve in/ali dostopa do interneta del obveznosti univerzalne storitve, na katere se nanaša to poglavje.
- 33 V zvezi s tem je treba spomniti, da člen 4(1) in (2) Direktive o univerzalnih storitvah, naslovljen „Zagotavljanje dostopa na fiksni lokaciji in zagotavljanje telefonskih storitev“, določa, da mora javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji podpirati govorne, faksimilne in podatkovne komunikacije z dovolj velikimi podatkovnimi hitrostmi, da omogočajo funkcionalen dostop do interneta. Odstavek 3 tega člena določa, da države članice zagotovijo, da vsaj eno podjetje izpolnjuje vse razumne zahteve za zagotavljanje telefonske storitve, javnosti dostopne po omrežni priključitvi, ki omogoča odpravljanje in sprejemanje nacionalnih in mednarodnih klicev.
- 34 Zato tako naslov kot besedilo člena 4 Direktive o univerzalnih storitvah državam članicam izrecno nalagata obveznost, da zagotovijo priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji.
- 35 Ta obveznost prav tako izhaja iz uvodne izjave 8 te direktive, ki določa, da je temeljna zahteva univerzalne storitve zagotoviti uporabnikom na njihovo zahtevo priključek na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji po dostopni ceni.
- 36 Vendar je treba ugotoviti, da je izraz „na fiksni lokaciji“ v nasprotju z izrazom „mobilni“.
- 37 Zato je treba ugotoviti, da mobilne komunikacijske storitve, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 46 sklepnih predlogov, niso zajete v minimalnem naboru univerzalnih storitev, opredeljenih v poglavju II Direktive o univerzalnih storitvah, saj pogoj za njihovo zagotavljanje nista dostop in zahteva za priključitev na javno komunikacijsko omrežje na fiksni lokaciji. Prav tako je treba navesti, da storitve naročniških razmerij za dostop do interneta, ki se zagotavljajo z mobilnimi komunikacijskimi storitvami, ne spadajo v ta minimalni nabor. Nasprotno, storitve naročniškega razmerja za dostop do interneta so vključene v ta nabor, če je pogoj za njihovo zagotavljanje priključitev na internet na fiksni lokaciji.

- 38 Poleg tega je treba spomniti, da se v skladu s členom 32 Direktive o univerzalnih storitvah države članice lahko odločijo, da poleg storitev v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, opredeljenih v poglavju II te direktive, dajo na svojem ozemlju javnosti na voljo še dodatne storitve.
- 39 V zvezi s tem je v uvodnih izjavah 25 in 46 Direktive o univerzalnih storitvah navedeno, da se države članice lahko prosto odločijo, ali bodo uvedle posebne ukrepe, ki se izvajajo na stroškovno učinkoviti podlagi in zunaj okvira obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve.
- 40 Zato lahko države članice mobilne komunikacijske storitve, vključno s storitvami naročniškega razmerja za dostop do interneta, ki se zagotavljajo z mobilnimi komunikacijskimi storitvami, štejejo za dodatne obvezne storitve v smislu člena 32 Direktive o univerzalnih storitvah.
- 41 Vendar v skladu s tem členom, kadar se države članice odločijo, da dajo na svojem ozemlju javnosti na voljo še dodatne storitve, za te storitve ni mogoče odrediti mehanizma financiranja, ki bi vključeval določena podjetja. Zato mehanizma financiranja, določenega v členu 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah, ni mogoče razširiti na te storitve.
- 42 Kot je navedeno v uvodni izjavi 25 Direktive o univerzalnih storitvah, državam članicam ni dovoljeno akterjem na trgu naložiti finančnih prispevkov za ukrepe, ki niso del obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve. Torej, čeprav se vsaka država članica lahko prosto odloči, ali bo financirala posebne ukrepe v skladu s pravom Unije, tega ne more storiti s prispevki akterjev na trgu.
- 43 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo o univerzalnih storitvah razlagati tako, da se posebne tarife in mehanizmi za financiranje, določeni v členih 9 in 13(1)(b) te direktive, uporabijo za storitve naročniških razmerij za dostop do interneta, mobilne komunikacijske storitve in/ali dostop do interneta, ki zahteva priključitev na internetno omrežje na fiksni lokaciji, vendar ne za mobilne komunikacijske storitve, vključno s storitvami naročniškega razmerja za dostop do interneta, ki se zagotavljajo z mobilnimi komunikacijskimi storitvami. Če so te storitve javno dostopne na nacionalnem ozemlju kot „dodatne obvezne storitve“ v smislu člena 32 Direktive o univerzalnih storitvah, njihovega financiranja na podlagi nacionalnega prava ni mogoče zagotoviti z mehanizmom, ki zajema udeležbo določenih operaterjev.

Tretje vprašanje

- 44 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali sta – če bo odgovor na prvo in drugo vprašanje nikalen – člena 9 in 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah veljavna ob upoštevanju načela enakosti iz člena 20 Listine.
- 45 Opozoriti je treba, da če se pred nacionalnim sodiščem postavi vprašanje veljavnosti akta, ki ga je sprejela ena od institucij Evropske unije, je to sodišče pristojno za presojo, ali je treba pred izrekom sodbe odločiti o tem vprašanju, in tudi za to, da Sodišču predlaga, naj o njem odloča. Če se torej vprašanja, ki jih postavi nacionalno sodišče, nanašajo na veljavnost pravila prava Unije, je tako Sodišče načeloma dolžno o tem odločati (sklep Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, točka 16 in navedena sodna praksa).
- 46 Vendar iz pripravljenosti sodelovanja, ki mora prevladati pri izvajanju postopka predhodnega odločanja, izhaja, da mora predložitveno sodišče v predložitveni odločbi navesti natančne razloge, iz katerih meni, da je odgovor na njegova vprašanja glede razlage ali veljavnosti nekaterih določb prava Unije potreben za rešitev spora (sklep Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, točka 21 in navedena sodna praksa).

- 47 V tem okviru je pomembno, da nacionalno sodišče navede predvsem natančne razloge, iz katerih ni bilo prepričano o veljavnosti nekaterih določb prava Unije, in izpostavi razloge za neveljavnost, za katere posledično meni, da se jih lahko upošteva (sklep Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 48 V zvezi s tem je prav tako treba poudariti, kot izhaja iz ustaljene sodne prakse Sodišča, da namreč podatki, poslani v predložitvenih odločbah, Sodišču ne omogočajo samo tega, da poda koristne odgovore, ampak dajejo tudi vladam držav članic in drugim zainteresiranim strankam možnost, da v skladu s členom 23 Statuta Sodišča Evropske unije predstavijo svoja stališča. Sodišče je dolžno skrbeti za uresničevanje te možnosti upošteva dejstvo, da se na podlagi te določbe zadevnim strankam vročijo le predložitvene odločbe s priloženim prevodom v uradni jezik vsake države članice, ne pa nacionalni spis, ki ga Sodišču lahko pošlje predložitveno sodišče (sklep Adiamix, C-368/12, EU:C:2013:257, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 49 V zvezi s tem je treba navesti, da predložitveno sodišče v predložitveni odločbi ni podalo nobenih podatkov ali pojasnil, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, da je bilo kršeno načelo enakosti iz člena 20 Listine, niti razlogov, iz katerih se sprašuje glede veljavnosti členov 9 in 13(1)(b) Direktive o univerzalnih storitvah.
- 50 V teh okoliščinah Sodišče nima potrebnih pravnih in dejanskih elementov, da bi na postavljena vprašanja lahko podalo uporabne odgovore.
- 51 Tretje vprašanje je torej nedopustno.

Stroški

- 52 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Direktivo 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah), v različici po spremembi z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009, je treba razlagati tako, da se posebne tarife in mehanizem za financiranje, določeni v členih 9 in 13(1)(b) te direktive, uporabijo za storitve naročniških razmerij za dostop do interneta, mobilne komunikacijske storitve in/ali dostop do interneta, ki zahteva priključitev na internetno omrežje na fiksni lokaciji, vendar ne za mobilne komunikacijske storitve, vključno s storitvami naročniškega razmerja za dostop do interneta, ki se zagotavljajo z mobilnimi komunikacijskimi storitvami. Če so te storitve javno dostopne na nacionalnem ozemlju kot „dodatne obvezne storitve“ v smislu člena 32 Direktive 2002/22, kot je bila spremenjena z Direktivo 2009/136, njihovega financiranja na podlagi nacionalnega prava ni mogoče zagotoviti z mehanizmom, ki zajema udeležbo določenih podjetij.

Podpisi